กระแสโลกาภิวัตน์ย้อนกลับ และบทบาทการค้าภาคบริการ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอาเซียน

ตุลาคม 2568 วิจัยกรุงศรี

krungsri Research
A member of MUFG

สารบัญ

บทนำ	**3**
ความหมาย ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระแสโลกาภิวัตน์ย้อนกลับ และทิศทางภาคการค้าและบริการโลก	**4**
เหตุใดการค้าภาคบริการจึงได้รับผลกระทบ จากกระแสโลกาภิวัตน์ย้อนกลับน้อยกว่า?	**7**
การค้าภาคบริการ: เกราะป้องกันและกลไกขับเคลื่อน ของเศรษฐกิจอาเซียน	**9**
มุมมองวิจัยกรุงศรี	**13**
แหล่งอ้างอิง	**15**

Subscribe Us

สมัครสมาชิกวิจัยกรุงศรี...

krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เนื้อหาและข้อมูลใดๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิจัยกรุงศรี ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สำเนา หรือดัดแปลงแก่บุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิจัยกรุงศรี รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อหรือควรเชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีไม่อาจรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์หรือความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากการใช้รายงานฉบับนี้หรือเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูล ความคิดเห็น และการประมาณการที่ปรากฏในรายงานนี้ถือเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ความคิดเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ณ วันที่มีการเผยแพร่รายงาน วิจัยกรุงศรีขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ย้อนกลับ (Deglobalization) เป็นหนึ่งในกระแสหลัก (Megatrends) ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจการค้าโลก เนื่องด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมหลายด้าน โดยเฉพาะความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าระหว่างประเทศและความขัดแย้งเชิงภูมิรัฐศาสตร์ โดยภาคการส่งออกและนำเข้าสินค้า (Merchandise trade) มีแนวโน้มจะได้รับผลกระทบจากกระแสดังกล่าวมากกว่าการค้าในภาคบริการ (Commercial Services Trade)

เมื่อมูลค่าการค้าโลกกำลังเติบโตในอัตราชะลอลงและยังต้องเผชิญกับมาตรการกีดกันต่างๆ ภูมิภาคอาเซียนซึ่งเป็นฐานการผลิตสำคัญในห่วงโซ่การผลิตโลกจึงอาจได้รับผลกระทบในแง่ของความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ดี อาเซียนยังมีจุดแข็งในภาคบริการ ซึ่งจะเป็นเครื่องยนต์ที่มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพิงการส่งออกสินค้า

บทวิเคราะห์นี้จึงมีจุดประสงค์ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระแส Deglobalization และทิศทางภาคการค้าและบริการโลก รวมถึงบทบาทของการค้าภาคบริการ[1/] ในการเป็นเกราะป้องกันและขับเคลื่อนเศรษฐกิจอาเซียนในระยะข้างหน้า

ปิยะวดี จิระศิริสุวรรณ

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

piyavadee.chirasirisuwan@krungsri.com

+662 296 2990

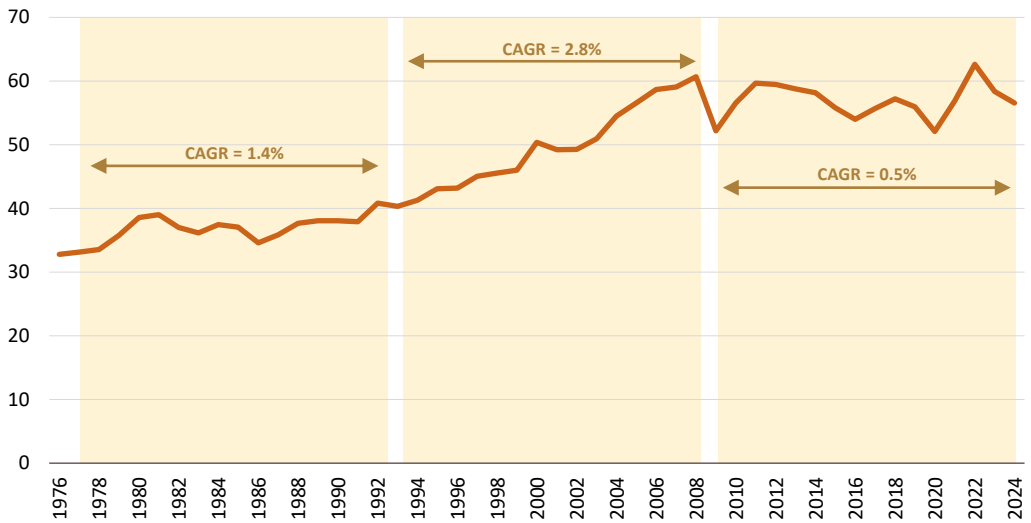
1/ ข้อมูลของภาคบริการอาจมีข้อจำกัดหลายประการ เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลอาจยังไม่ครอบคลุมการบริการที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมด โดยเฉพาะกิจกรรมของภาคบริการรายย่อยที่เกิดขึ้นในภาคเศรษฐกิจที่ไม่เป็นทางการ (Informal Sector) ตลอดจนการวัดปริมาณและมูลค่ากิจกรรมในภาคบริการมีความแตกต่างหลากหลายตามประเภทบริการ นอกจากนี้ การจัดเก็บข้อมูลการค้าภาคบริการในอาเซียนอาจยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

ความหมาย ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระแสโลกาภิวัตน์ย้อนกลับ และทิศทางภาคการค้าและบริการโลก

โลกาภิวัตน์หรือ Globalization เป็นกระบวนการที่ทำให้ ผู้คน เงินทุน สินค้า และบริการ ตลอดจนแนวคิดต่างๆ สามารถเคลื่อนย้ายไปมาระหว่างประเทศได้อย่างเสรีมากขึ้น [2/] ซึ่งนำไปสู่การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา สะท้อนได้จากสัดส่วนมูลค่าการค้ารวม [3/] ของทั้งโลกต่อ GDP ที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1

สัดส่วนมูลค่าการค้ารวมทั้งโลกต่อ GDP (%)

Source: World Bank, Krungsri Research

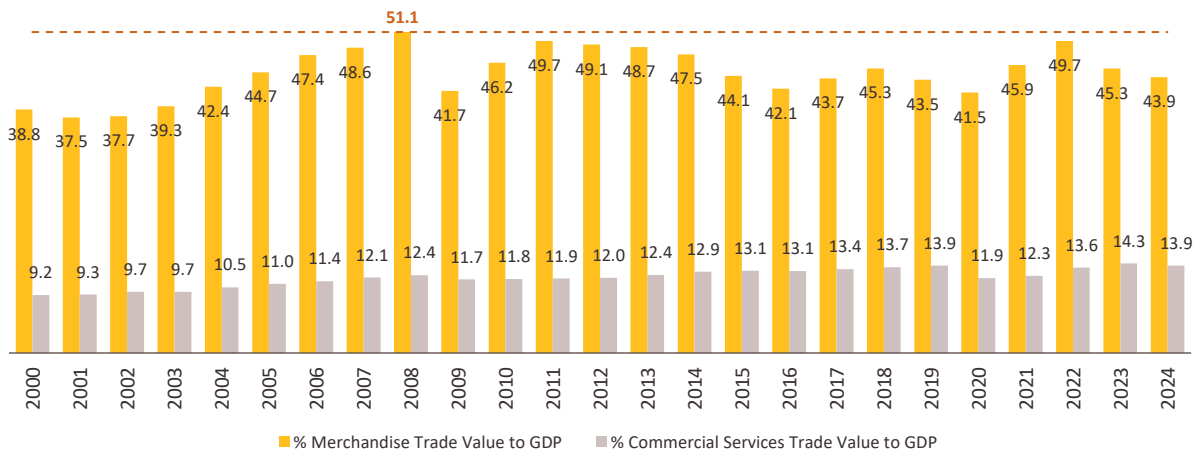
อย่างไรก็ดี หลังจากวิกฤตการเงินโลก หรือ Global Financial Crisis ในปี 2551 มูลค่าการค้าโลกต่อ GDP เติบโตเฉลี่ยเพียงปีละ 0.5% (CAGR) ลดลงจากช่วงปี 2536-2551 ที่เติบโตสูงถึงปีละ 2.8% (CAGR) ซึ่งเป็นผลจากการชะลอตัวของภาคการค้าสินค้า (ภาพที่ 2) ขณะที่การค้าในภาคบริการกลับเติบโตในอัตราสูง แม้ว่าจะยังมีสัดส่วนต่อ GDP โลกน้อยกว่าภาคการค้าสินค้าอยู่มากก็ตาม โดยเฉพาะตั้งแต่ปี 2565 หลังการระบาดของโรคโควิด-19 อัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าภาคบริการโลกสูงกว่าอัตราการเติบโตของการค้าสินค้ามาอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 3) **ทั้งนี้ การชะลอตัวของการค้าโลกดังกล่าวจุดกระแสคำว่า Deglobalization หรือ "โลกาภิวัตน์ย้อนกลับ" ในเวทีการค้าระหว่างประเทศหลายเวที โดยสาเหตุที่ทำให้ภาพรวมการค้าสินค้าโลกชะลอลงอาจจำแนกได้ดังนี้**

2/ Globalization—the process through which an increasingly free flow of ideas, people, goods, services, and capital leads to the integration of economies and societies (IMF,2002)

3/ ผลรวมของมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการ (Merchandise Trade และ Commercial Services Trade)

ภาพที่ 2

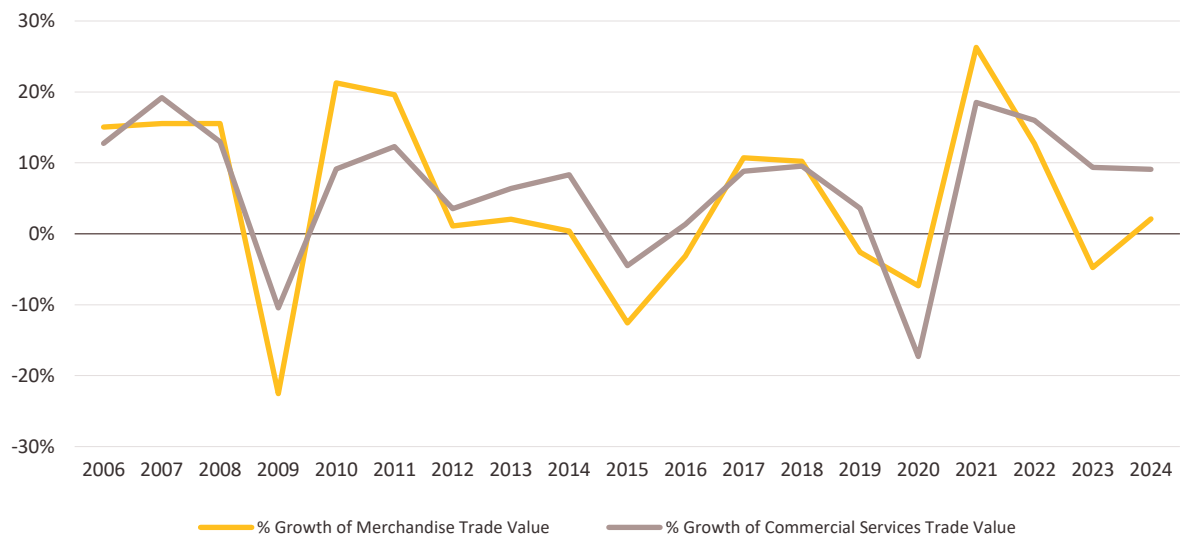
สัดส่วนมูลค่าการค้าสินค้าและบริการของทั้งโลกต่อ GDP (%)

Source: World Bank, Krungsri Research

ภาพที่ 3

อัตราการเติบโตของภาคการค้าสินค้าและบริการของทั้งโลก (%YoY)

Source: World Trade Statistics, Krungsri Research

1. **นโยบายกีดกันทางการค้าที่เพิ่มมากขึ้น** ภายหลังวิกฤตการเงินโลก เศรษฐกิจที่ชะลอตัวกดดันให้หลายประเทศใช้นโยบายที่เน้นกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ (Inward-looking policy) มากขึ้น และในเวลาเดียวกันก็หันมาใช้ทั้งมาตรการด้านภาษีและมิใช่ภาษีเพื่อปกป้องธุรกิจในประเทศ และลดการพึ่งพิงการค้าระหว่างประเทศลง ซึ่งมาตรการกีดกันทางการค้าต่างๆ รวมถึงนโยบายดึงการลงทุนกลับสู่ประเทศต้นทางมีบทบาทมากขึ้นในเวทีการค้าโลกปัจจุบัน ภายใต้ความหวังที่จะเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจในประเทศ

2. **สงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ** ที่เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2561 และทวีความรุนแรงขึ้นภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ สมัยที่ 2 ด้วยการประกาศใช้มาตรการภาษีตอบโต้ (Reciprocal Tariffs) และภาษีรายสินค้า (Sectoral Tariffs) ในอัตราที่สูงกับทั้งจีนและหลายประเทศทั่วโลกที่เกินดุลการค้ากับสหรัฐฯ อีกทั้งยังนำอัตราภาษีที่สูงมาใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเพื่อเปิดตลาดให้กับสินค้าจากสหรัฐฯ เป็นข้อแลกเปลี่ยน ส่งผลให้การนำเข้าและส่งออกสินค้าทั่วโลกมีความผันผวนและต้องเผชิญความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าระหว่างประเทศ

3. **การปรับเปลี่ยนห่วงโซ่อุปทานโลก** ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดความยืดหยุ่นและลดความเสี่ยงจากภาวะชะงักงันของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Disruption) โดยเฉพาะในช่วงโควิด-19 ที่เกิดปัญหาขาดแคลนสินค้าและปัญหาด้านการขนส่ง นอกจากนี้ประเด็นความขัดแย้งเชิงภูมิรัฐศาสตร์ยังทำให้รูปแบบการค้าระหว่างประเทศและห่วงโซ่การผลิตเปลี่ยนแปลง โดยหันไปสู่การกระจายฐานการผลิตในประเทศพันธมิตรทางการค้า (Friendshoring) และการผลิตภายในภูมิภาค (Regionalization) มากขึ้น เพื่อลดต้นทุนด้านการขนส่งและกระชับความสัมพันธ์ทางการค้าของคู่ค้าต่างๆ

ในระยะข้างหน้า หากภาพรวมการค้าโลกยังตึงเครียด และมาตรการกีดกันทางการค้ายังคงคล้ายคลึงกับที่ผ่านมา กล่าวคือ มุ่งเป้าไปที่การส่งออกและนำเข้าสินค้าเป็นหลัก ผลกระทบส่วนใหญ่จะอยู่ที่ภาคการค้าสินค้า ขณะที่การค้าภาคบริการจะได้รับผลกระทบน้อยกว่า โดยจะกล่าวถึงเหตุผลในส่วนต่อไป

เหตุใดการค้าภาคบริการจึงได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ย้อนกลับน้อยกว่า?

นอกจากมูลค่าการค้าในภาคบริการจะมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งแสดงถึงศักยภาพในการเติบโตแล้ว แนวโน้มดังกล่าวยังสะท้อนถึงความยืดหยุ่นหรือความสามารถในการรับมือกับกระแส Deglobalization และความไม่แน่นอนของนโยบายการค้า สาเหตุสำคัญหนึ่งเนื่องจากภาคบริการมีลักษณะจำเพาะที่แตกต่างจากภาคการค้าสินค้า อันได้แก่

1. **การค้าภาคบริการถูกทดแทนได้ยากกว่าการค้าสินค้า** หรืออาจกล่าวได้ว่าภาคบริการได้รับผลกระทบจากการทดแทน (Substitution effect) น้อยกว่า เนื่องจากบริการหลายประเภทมีลักษณะเฉพาะที่ทำให้ทดแทนได้ยาก อาทิ 1) **การให้บริการที่ผูกติดกับสถานที่** เช่น การท่องเที่ยว บริการส่วนบุคคล หรือระบบขนส่งและการเดินทาง ซึ่งจำเป็นต้องให้บริการในพื้นที่นั้นโดยตรง 2) **อุปสรรคด้านภาษา วัฒนธรรม** ที่ทำให้ผู้บริโภคยึดติดกับผู้ให้บริการในท้องถิ่น และ 3) **ความน่าเชื่อถือของทำเลที่ตั้งของผู้ให้บริการ** ซึ่งทำให้การทดแทนยิ่งทำได้ยาก แตกต่างจากการค้าสินค้าซึ่งมักเผชิญการแข่งขันจากสินค้าทดแทนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงและสามารถผลิตจากประเทศอื่นได้ง่าย โดยเฉพาะภายหลังจากที่สหรัฐฯ ปรับมาตรการภาษีศุลกากร ส่งผลให้รูปแบบการส่งออกและนำเข้าสินค้าทั่วโลกเปลี่ยนไป

2. **ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปิดรับบริการดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น ทำให้การค้าภาคบริการมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวสูงและมีความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าระหว่างประเทศน้อยกว่าภาคการผลิตสินค้า** โดยเฉพาะธุรกิจบริการดิจิทัลอย่าง บริการทางการเงิน บริการรับจ้างทางธุรกิจ ที่สามารถให้บริการลูกค้าได้ไร้ขีดจำกัดทางภูมิศาสตร์ โดยอาศัยแรงงานและระบบการให้บริการที่กระจายอยู่ในหลายประเทศ ในทางกลับกัน ภาคการผลิตสินค้ายังคงต้องพึ่งพาการลงทุนเชิงกายภาพ (Physical Investment) เช่น การตั้งโรงงาน คลังสินค้า และโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ที่มีความผูกติดกับสถานที่เฉพาะ ส่งผลให้มีความยืดหยุ่นน้อยกว่าภาคบริการ

ในระยะข้างหน้า การค้าภาคบริการยังมีแนวโน้มเติบโตได้ แม้ว่าอาจได้รับผลกระทบจากมาตรการภาษีตอบโต้ของสหรัฐฯ บ้างก็ตาม โดยองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO)[4/] ประเมินว่าภาคบริการบางสาขา เช่น การขนส่งสินค้าอาจได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าว แต่ในภาพรวมการค้าภาคบริการ[5/] ในปี 2568 คาดว่าจะยังขยายตัวได้ที่ 4.0% และจะโตต่อเนื่องที่ 4.1% ในปี 2569 ซึ่งสูงกว่าการค้าสินค้าที่คาดว่าจะหดตัว -0.2% ในปี 2568 และฟื้นตัวในปี 2569 ขยายตัวที่ 2.5% โดยบริการในรูปแบบดิจิทัล (Digitally delivered services) ในกลุ่มบริการด้านเทคโนโลยี ด้านการเงินและประกันภัยมีการแนวโน้มการเติบโตโดดเด่นที่สุด (ภาพที่ 4)

ดังนั้น ภาคบริการจะมีบทบาทมากขึ้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกในระยะ 1-3 ปีข้างหน้า โดยเฉพาะเมื่อภาคการค้าสินค้าต้องเผชิญความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงระเบียบการค้าใหม่ที่ยังไม่แน่นอนสูง นอกจากนี้ ภาคบริการยังได้รับแรงหนุนจากการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัลด้วย

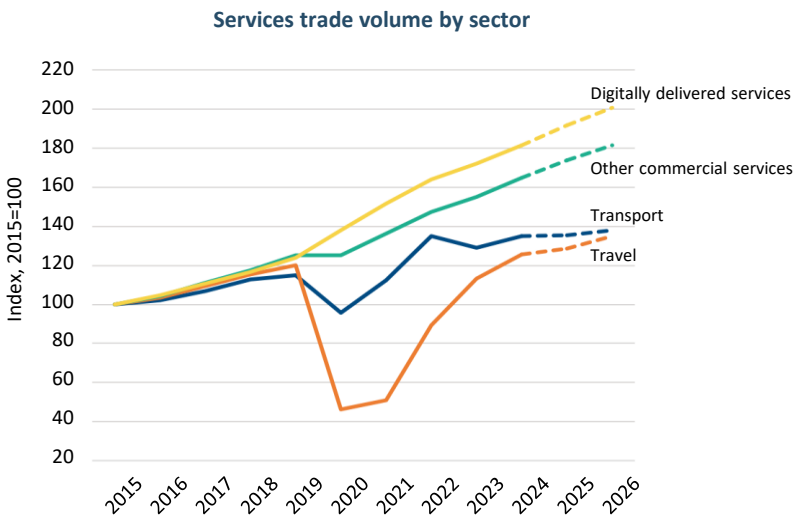
ในบริบทของอาเซียน การค้าภาคบริการนับเป็นอีกหนึ่งจุดแข็งของภูมิภาค โดยเฉพาะการท่องเที่ยว การขนส่ง อีกทั้งภูมิภาคอาเซียนยังมีโอกาสพัฒนาบริการดิจิทัลที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ซึ่งจะเป็นอีกปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอาเซียนในระยะต่อไป

4/ Global Trade Outlook and Statistics, World Trade Organization (April 2025)

5/ Trade Volume

ภาพที่ 4

ดัชนีอัตราการขยายตัวของภาคบริการโลก แบ่งตามประเภทบริการหลักและบริการดิจิทัล (2015 =100, %YoY)

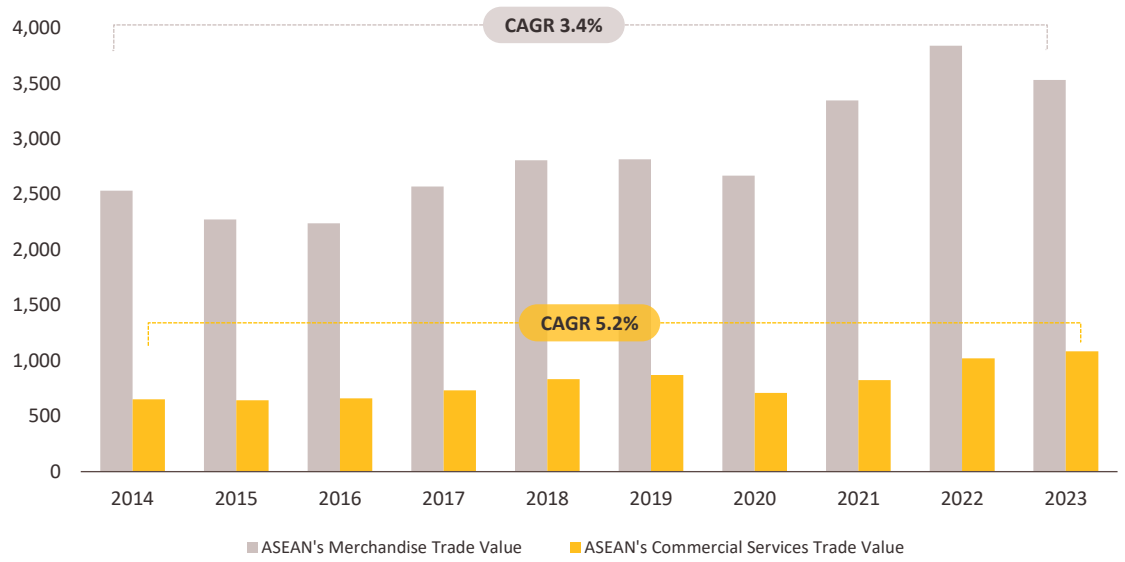
Source: World Trade Organization, Krungsri Research

การค้าภาคบริการ: เกราะป้องกัน และกลไกขับเคลื่อนของเศรษฐกิจอาเซียน

การค้าภาคบริการโดยรวมของอาเซียนเติบโตได้ดี แม้ว่ามูลค่ารวม [6/] ของทั้งอาเซียนในปี 2566 อยู่ที่ 1.1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือมีขนาดเพียงราว 1 ใน 3 ของมูลค่าการค้าสินค้าทั้งอาเซียน [7/] แต่ในช่วงปี 2557-2566 การค้าภาคบริการเติบโตเฉลี่ยปีละ 5.2% ต่อปี (CAGR) สูงกว่าการค้าสินค้าที่เติบโตเฉลี่ยปีละ 3.4% (ภาพที่ 5) สอดคล้องกับแนวโน้มการค้าภาคบริการทั่วโลกที่เติบโตได้โดดเด่นเช่นกัน

ภาพที่ 5

มูลค่าการค้าสินค้าและบริการของอาเซียน (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

Source: ASEANstats, Krungsri Research

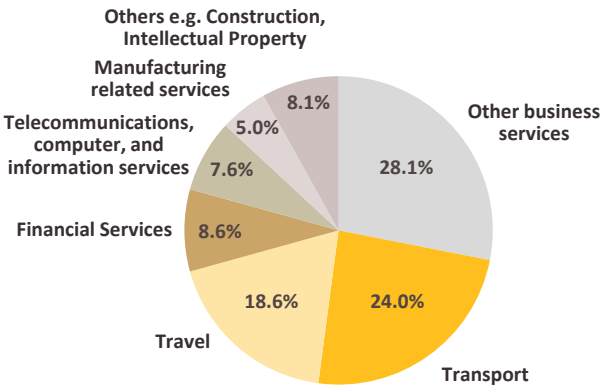
เมื่อมองเฉพาะด้านการส่งออก การส่งออกภาคบริการเป็นอีกหนึ่งจุดแข็งของเศรษฐกิจอาเซียน โดยมูลค่าการส่งออกบริการของอาเซียน ในปี 2566 อยู่ที่ 5.5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ เติบโตเฉลี่ยที่ 7% ต่อปี (CAGR) จากปี 2558 โดยประเภทบริการที่สำคัญ ได้แก่ การบริการด้านธุรกิจ เช่น บริการให้คำปรึกษาทางธุรกิจและบริการด้านวิชาชีพ ซึ่งมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกมากที่สุดถึงราว 28% ของมูลค่าการส่งออกภาคบริการทั้งหมดของอาเซียน รองลงมาคือ การขนส่งและการท่องเที่ยว ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ที่ 24% และ 19% ตามลำดับ (ภาพที่ 6)

6/ ผลรวมของมูลค่าการนำเข้าและส่งออก

7/ มูลค่าการค้าสินค้ารวมของอาเซียน ปี 2565 อยู่ที่ 3.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ

ภาพที่ 6

สัดส่วนมูลค่าการส่งออกในภาคบริการของอาเซียน (%)

Source: ASEANstats, Krungsri Research

นอกจากนี้ ภาคบริการดิจิทัลที่ตอบโจทย์เมกะเทรนด์โลก เช่น บริการทางการเงินออนไลน์ บริการทางธุรกิจและระบบคอมพิวเตอร์ จะมีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอาเซียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหลายประเทศในอาเซียนได้เดินหน้าส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจบริการดิจิทัลที่สอดคล้องกับจุดแข็งของแต่ละประเทศ (ตารางที่ 1) ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ตามระดับการพัฒนาของเทคโนโลยี ได้แก่

- **กลุ่มที่** 1: **ประเทศผู้นำด้านเทคโนโลยี สิงคโปร์ที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีขั้นสูงและแรงงานที่มีทักษะด้านดิจิทัล** จึงเป็นผู้ให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีการเงิน (Fintech) ชั้นนำของภูมิภาค
- **กลุ่มที่** 2: **ประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนา ไทย เวียดนามและอินโดนีเซีย ที่กำลังพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล** โดยภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการลงทุน โดยเฉพาะธุรกิจระบบคอมพิวเตอร์ เช่น Data Center และ Cloud Services ขณะที่อินโดนีเซียมีประชากรในประเทศจำนวนมากที่สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ E-commerce และ Digital Platform
- **กลุ่มที่** 3: **ประเทศที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ฟิลิปปินส์มุ่งเน้นการเป็นศูนย์กลางบริการรับจ้างทางธุรกิจ** (Business Process Outsourcing: BPO) โดยอาศัยจุดเด่นด้านแรงงานที่มีทักษะด้านภาษาอังกฤษสูง และมาตรการภาครัฐที่สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพแรงงาน แม้ว่าจะให้ความสำคัญกับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่น้อยกว่าประเทศอื่น

ตารางที่ 1

ตารางสรุปธุรกิจบริการดิจิทัลที่สอดคล้องกับจุดแข็งของแต่ละประเทศในอาเซียน

ระดับการพัฒนาของเทคโนโลยี	ประเทศ	ธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ	จุดแข็ง / ปัจจัยสนับสนุน
สูง	**สิงคโปร์**	บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ บริการการเงินดิจิทัล	● สัดส่วนการจ้างงานในกลุ่มอาชีพ STEM สูงที่สุดในกลุ่ม ASEAN-5 ที่ 5% ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด ● ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีขั้นสูง
อยู่ระหว่างการพัฒนา	**ไทย**	บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ บริการทางการเงิน	● มาตรการส่งเสริมการลงทุน เช่น Data Center ● ความพร้อมของผู้ใช้งาน โครงสร้างพื้นฐานด้านการเงิน
	เวียดนาม	บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)	● แผนปฏิรูป Doi Moi 2.0 จัดตั้งกองทุน Investment Support Fund (IFS) ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจเทคโนยีขั้นสูง ● การยกเว้น VISA 5 ปี สำหรับชาวต่างชาติ กลุ่มอาชีพทักษะขั้นสูง
	อินโดนีเซีย	E-commerce	● อุปสงค์ในประเทศขนาดใหญ่ ● การสนับสนุนธุรกิจ Startups ด้านเทคโนโลยี
เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	**ฟิลิปปินส์**	บริการรับจ้างบริหารจัดการธุรกิจ (Business Process Outsourcing)	● แรงงานมีทักษะภาษาอังกฤษสูง ● ภาครัฐสนับสนุนเงินทุนและโครงการเพิ่มทักษะแรงงานในธุรกิจ

Source: Compiled by Krungsri Research

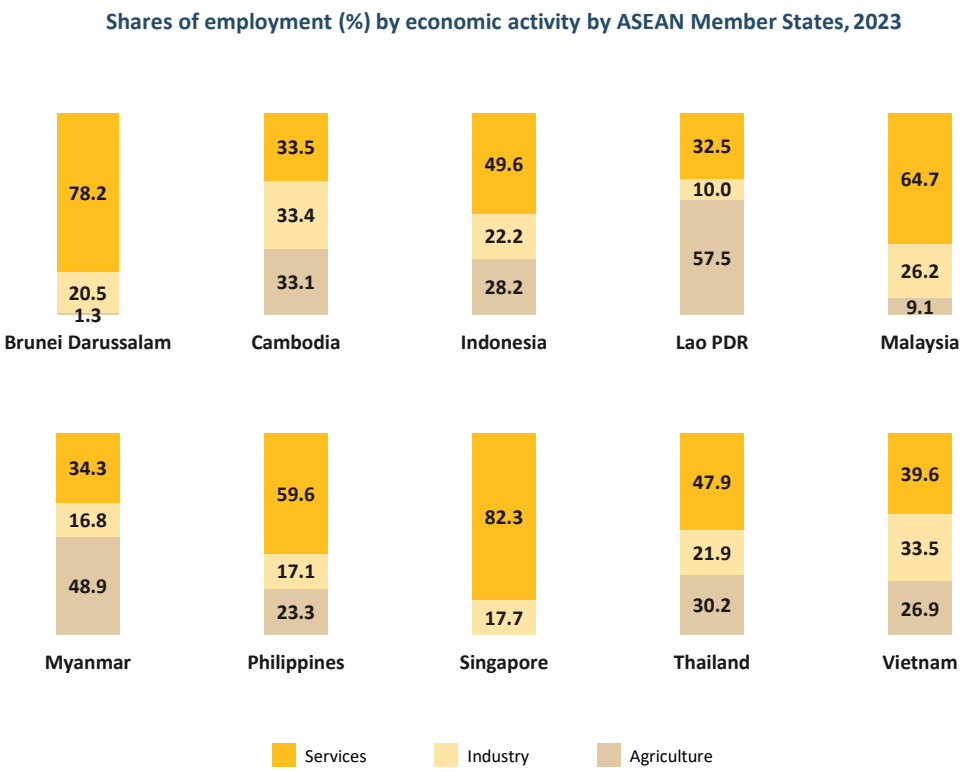
ในภาพรวม กรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาคเพื่อยกระดับการรวมตัวในภาคบริการยังเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญของการค้าภาคบริการ ไม่ว่าจะเป็น ความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Trade in Services Agreement: ATISA) และกรอบการอำนวยความสะดวกด้านบริการของอาเซียน (ASEAN Services Facilitation Framework: ASFF) เพื่อลดอุปสรรคและขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนในภาคบริการ ทั้งนี้ อาเซียนได้ตั้งเป้าหมายและมีแผนการดำเนินงานภายใต้ Digital Economy Framework Agreement (DEFA) เพื่อเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลในอาเซียนให้ถึง 2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี 2573 ที่จะช่วยส่งเสริมการเติบโตของภาคบริการดิจิทัลของภูมิภาคได้

นอกจากความสำคัญของภาคบริการต่อการค้าของอาเซียนแล้ว หากมองในภาพกว้าง ภาคบริการยังสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value added) **ต่อระบบเศรษฐกิจของภูมิภาคมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับภาคเกษตรกรรมและภาคการผลิต** [8/] เนื่องจากภาคบริการก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่มากกว่าภาคการผลิตที่ปัจจุบันห่วงโซ่อุปทานมีลักษณะกระจายตัวในแต่ละขั้นตอนการผลิต อีกทั้งภาคบริการยังมีสัดส่วนการจ้างงานสูงที่สุดในเกือบทุกประเทศในอาเซียน (ยกเว้น สปป. ลาว) (ภาพที่ 7) **แสดงถึงศักยภาพของภาคบริการที่จะขับเคลื่อนความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของอาเซียนจากภายในท่ามกลางความตึงเครียดทางการค้าและความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าระหว่างประเทศ**

8/ ข้อมูลปี 2018 Value Added in Asia and the Pacific, Asian Development Outlook 2020

ภาพที่ 7

สัดส่วนการจ้างงานรายสาขาธุรกิจใน 10 ประเทศอาเซียน ปี 2023 (%)

Source: ASEANstats, Krungsri Research
Note: The latest available data for Cambodia and Myanmar is 2019, Lao PDR is 2022

มุมมองวิจัยกรุงศรี

กระแสโลกาภิวัตน์ย้อนกลับ (Deglobalization) เป็นเพียงสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้การค้าโลกเติบโตชะลอลง โดยเฉพาะภาคการค้าสินค้าโลก ซึ่งกำลังเผชิญความเสี่ยงที่รุนแรงขึ้นจากความตึงเครียดทางการค้าและความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าระหว่างประเทศในเวทีการค้าโลกในปัจจุบัน ขณะเดียวกัน ภาคการค้าบริการ แม้ว่าจะยังมีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับภาคการค้าสินค้า แต่มีการขยายตัวดีโดยเฉพาะตั้งแต่ปี 2565 หรือหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 โดยมีอัตราการขยายตัวสูงกว่าอัตราการขยายตัวของการค้าสินค้ามาอย่างต่อเนื่อง **สะท้อนถึงศักยภาพของการค้าภาคบริการอีกเครื่องยนต์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพิงภาคการค้าสินค้า**

เมื่อพิจารณาปัจจัยภายในของภูมิภาคอาเซียนแล้ว พบว่า นอกจากภูมิภาคนี้จะเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออกสินค้าที่สำคัญของห่วงโซ่การผลิตโลกแล้ว อาเซียนยังมีจุดเด่นด้านการส่งออกภาคบริการ โดยเฉพาะบริการดิจิทัลที่กำลังพัฒนาและขยายตัวต่อเนื่อง โดยวิจัยกรุงศรีประเมินศักยภาพการค้าภาคบริการของอาเซียนผ่านการวิเคราะห์ SWOT ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2

การวิเคราะห์ SWOT Analysis ของการค้าภาคบริการอาเซียน

จุดแข็ง (Strengths)	**จุดอ่อน** (Weaknesses)
• จำนวนและต้นทุนแรงงานที่แข่งขันได้ • ประชากรหนุ่มสาว เปิดรับเทคโนโลยี • ความหลากหลายด้านบริการ เช่น ท่องเที่ยว การเงิน การแพทย์ • มาตรการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจดิจิทัล	• โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่แตกต่างกันในภูมิภาค • ขาดแคลนแรงงานทักษะสูง โดยเฉพาะด้านดิจิทัลและภาษา • กฎระเบียบไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน • การพึ่งพิงการลงทุนจากต่างชาติสูง • ความเหลื่อมล้ำด้านดิจิทัล อาจสร้างช่องว่างพัฒนา
โอกาส (Opportunities)	**ภัยคุกคาม** (Threats)
• เศรษฐกิจดิจิทัลขนาดใหญ่ และเติบโตเร็ว • การขยายตัวของเมืองและชนชั้นกลาง • บริการข้ามพรมแดนเพิ่มขึ้น • การร่วมมือและการเปิดเสรีการค้าบริการในภูมิภาค	• การแข่งขันกับผู้ให้บริการภายนอกภูมิภาคที่มีศักยภาพสูง เช่น อินเดีย และจีน • ความเสี่ยงด้าน Cyber Security และ Data Privacy • Tech war และข้อจำกัดทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ส่งผลต่อการถ่ายโอนเทคโนโลยี • ความผันผวนของเศรษฐกิจโลกที่กระทบการลงทุนภาคบริการ

จากการวิเคราะห์ SWOT จะเห็นได้ว่า ภาคบริการของอาเซียนมีศักยภาพสูงจากจุดแข็งและโอกาสต่างๆ แต่ก็ยังเผชิญข้อจำกัดสำคัญที่อาจกลายเป็นคอขวดต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น อาเซียนควรให้ความสำคัญกับ 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) **การยกระดับธุรกิจบริการที่เป็นจุดแข็ง** เช่น บริการทางการเงินดิจิทัล การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ บริการทางการแพทย์ เพื่อต่อยอดการสร้างมูลค่าเพิ่ม 2) **ส่งเสริมรากฐานที่สำคัญผ่านการลงทุนและพัฒนาทรัพยากร** ทั้งด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และการปรับปรุงกฎระเบียบในภาคบริการให้สอดคล้องกันในภูมิภาค และ 3) **พัฒนาและส่งเสริมบริการด้านเทคโนโลยี** เช่น บริการ IT Outsourcing และบริการระบบคอมพิวเตอร์เพื่อรองรับเมกะเทรนด์โลก

การเร่งส่งเสริมภาคบริการที่มีศักยภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี จะช่วยทำให้ภาคบริการมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของอาเซียน ทั้งในแง่ของการกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพาการส่งออกสินค้า และเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคให้มากยิ่งขึ้น ท้ายที่สุด การพัฒนาภาคบริการจะเป็นทั้ง “เกราะป้องกัน” และ “เครื่องยนต์ใหม่” ที่เสริมความแข็งแกร่งให้เศรษฐกิจอาเซียน พร้อมเผชิญความไม่แน่นอนของการค้าโลกในอนาคต

แหล่งอ้างอิง

Asian Development Bank. (2020, April). *Services, Value Added in Asia and the Pacific, Asian Development Outlook.* Retrieved from https://data.adb.org/dataset/services-value-added-asia-and-pacific-asian-development-outlook

The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN). (2024, December). *ASEAN Key Figures 2024.* Retrieved from https://asean.org/serial/asean-key-figures-2024/

World Trade Organization. (2025, April). *Global Trade Outlook and Statistics.* Retrieved from https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/trade_outlook25_e.htm

วิจัยกรุงศรี

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

สุจิต ชัยวิชญชาติ

ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค

วนิชา ดิเรกอุดมศักดิ์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

จุไรลักษณ์ พลศรี

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส (พยากรณ์ตัวเลขเศรษฐกิจ)

ปิยะวดี จิระศิริสุวรรณ

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

ทรรศิน กลิ่นถนอม

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

กฤตพร ศิริใจชิงกุล

นักเศรษฐศาสตร์

ศุภสิน อิทธิพัทธ์วงศ์

นักเศรษฐศาสตร์

ทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

รักษาการผู้บริหารทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ณธัญอร รัตนาธรรมวัฒน์

นักวิจัยอาวุโส

นฤชยา สาตแฟง

นักวิจัย

ปริญญา มิ่งสกุล

นักวิจัย

ชณัฐฐา ธาระรส

นักวิจัย

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ธเนศ มหัทธนาลัย

ผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม

พูลสุข นิลกิจศรานนท์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Mobile Operators)

ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี

นักวิเคราะห์อาวุโส (Transport & Logistics)

เตียร เทียมศักดิ์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Energy, Petrochemicals)

ชัยวัช โชวเจริญสุข

นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture)

นรินทร์ ตันไพบูลย์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Modern Trade, Chemicals, Medical Devices)

พุทธชาด ลุนคำ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction Contractors, Construction Materials, Hotels, Industrial Estate)

พัชรา กลิ่นชวนชื่น

นักวิเคราะห์อาวุโส (Real Estate)

ประพันธ์ ลีน้อย

นักวิเคราะห์ (ESG)

ศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล

นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances)

รพีภูมิ ลาภมาก

นักวิเคราะห์ (Agriculture, Food & Beverages)

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

ธมณ เสริญสุขสกุล

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

วงศกร แก้วอุดทัง

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล